

OYUN TEMELLİ EĞİTİM PROGRAMININ BEŞ YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN TEMEL HAREKET BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Yrd.Doç.Dr. Ayşegül ULUTAŞ AVCU*

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın beş yaş grubundaki çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemektir. Bu nedenle ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Oyun Temelli Eğitim Programı'nın etkisinin sınanması için Malatya il merkezinde iki anaokulunda öğrenim gören beş yaş grubunda 40 çocuk (20 kontrol-20 deney) araştırmaya katılmıştır. Veri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan "Genel Bilgi Formu" ile Morris, Atwater Williams ve Wilmore (1980) tarafından geliştirilen ve Sevimay (1986) tarafından Türk çocuklara uyarlanan "Motor Performans Testi" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.0 paket programı kullanılmış; bağımsız gruplar t testi, bağımlı gruplar t testi ve Mann-Whitney U testi anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır. Sonuçta, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın beş yaş grubundaki çocukların denge, çabukluk, koşu ve yakalama becerileri üzerinde etkili olduğu; ancak durarak uzun atlama ve fırlatma becerilerine katkı sağlayamadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Oyun, eğitim programı, temel hareket becerileri.

EXAMINING THE EFFECT OF THE GAME-BASED TRAINING PROGRAM ON BASIC MOVEMENT SKILLS OF CHILDREN IN THE AGE GROUP OF FIVE

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the effect of the Game-Based Training Program on the basic movement skills of children in the age group of five. Therefore, the design with pretest-posttest control group was used. In order to examine the effect of the Game-Based Training Program, 40 five-year children (20 control-20 experimental) receiving education in two kindergartens in the city center of Malatya were included in the study. The data were collected by using the "General Information Form" prepared by the researcher and the "Motor Performance Test" which was developed by Morris, Atwater Williams and Wilmore (1980) and adapted to Turkish children by Sevimay (1986). The acquired data were analyzed by using the SPSS 22.0 packaged software; as well as significance tests like the independent samples t-test, dependent samples t-test and Mann-Whitney U test. As a consequence, it was observed that the Game-Based Training Program was effective on the skills of balance, agility, running and catching in children in the age group of five; however, it did not contribute to the skills of long jumping and tossing.

Keywords: Game, education program, fundamental movement skills.

GİRİŞ

Okul öncesi dönem, hareket becerilerinin kazanılmasında kritik bir öneme sahiptir. Bedenin büyümesi, vücut organlarının, iskelet sisteminin gelişmesi, kanın hareket etmesi ve sinir-kas bağlarının kuvvetlenmesi için hareket vazgeçilmezdir. Psikomotor gelişim, motor becerilerde ortaya çıkan davranışların kontrol altına alınması

sürecidir ve fiziksel büyüme ile merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak da ifade edilir (Şahin, 2010; Boz, 2015). Çocuk gelişiminde önemli bir yer tutan psikomotor gelişim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Çocuk, doğduğu günden itibaren hareket etme ihtiyacını gidermek için yattığı yerden başını kaldırma, göğsünü kaldırma, ellerini, kollarını, bacaklarını hareket ettirme, dönme, emekleme gibi davranışları kazanır. Düşünülmeden, bağımsız olarak yapılan bu ilk hareketler daha sonra vücut hareketlerine, zamanla dış uyarıcıların kontrolü ile çeşitli motor etkinliklere dönüşür (Aral, 2001). Temel hareket becerilerinin olduğu ve olgunluk düzeyine eriştiği dönem erken çocukluk dönemidir. 2-7 yaşta bedensel gelişim çok hızlı olduğundan motor gelişim de çok hızlıdır (Aydın, 2005). Okul öncesi dönemde motor gelişim yoğundur. Çocuklar yeni ve karmaşık beceriler kazanırlar ve bu dönemde kazandığı becerileri yaşamı boyunca kullanırlar. Bu beceriler yaşam için gerekli olduğundan ve tüm çocuklarda ortak olarak bulunduğu için “temel beceriler” olarak adlandırılırlar (Özer ve Özer, 2004). Temel hareket becerilerinin kazanımında olgunlaşma tek belirleyici değildir, zengin çevre ve aktivitelerin çeşitliliği bu becerilerin gelişmesinde önemli rol oynar. Böyle bir çevrede olan çocuklarla bu gibi deneyimlerden yoksun diğer çocuklar arasında hem nicel hem de nitel farklılıklar vardır (Clark,1994). Temel hareketler dönemi, başlangıç evresi, ilk evre ve olgunlaşma evresi olmak üzere üç evreden oluşmaktadır. *Başlangıç evresi:* Bu evrede çocuklar (2-3 yaş) hareket becerilerini anlamak için çaba gösterirler. Hareketler sırasında beden ya çok abartılı ya da çok sınırlı biçimde kullanılır. Hareketlerin yapımı sırasında ritim ve koordinasyon zayıftır (Gallahue ve Ozmun, 2014). *İlk evre:* Bu evre 4-5 yaşlar arasında görülen, daha kontrollü ve ritmik koordinasyonlu temel hareketlerden oluşan bir geçiş evresidir. Hareketlerde abartma veya sınırlama devam etmektedir (Gallahue ve Ozmun, 2014; Özer ve Özer, 2012). *Olgunluk evresi:* Hareketler koordineli ve kontrollüdür. Çocuğun olgunluk evresine ulaşması çeşitli aktivite deneyimlerinin yaratılmasına, motive edilmesine ve nitelikli eğitim verilmesine bağlıdır. Bu dönemde temel hareket becerilerinin gelişimi çocuğun bir sonraki döneme geçişinin temelini sağlar. Bu beceriler yer değiştirme (alan üzerinde hareket etmek yani vücudun yer aldığı alanı değiştirmek, bir yerden bir yere hareket etmek), nesne kontrolü (bireyin nesnelere ile ilişki kurması, nesnelere güç verme ve onlardan güç alma, nesnenin bedenden ayrıldığı hareketler) ve denge becerileri (belirli bir alan içinde bir hareketi sürdürmek, aynı yerde bir pozisyonu korumak) olarak sınıflandırılır (Gallahue ve Ozmun, 2014). Okul öncesi çocukları, egzersiz ve hareket fırsatlarına ihtiyaç duyarlar. Günlük egzersizler, hareket becerilerinin gelişimi ve öğrenilmesi, koordinasyon, çocukların fiziksel yeterliliklerinin artması, algısal motor gelişimleri ve temel hareket becerilerinin gelişebilmesi için gereklidir. Okul öncesi eğitimde beden eğitimi uygulamalarının amacı, çocukların hareket etme isteklerini karşılamak, oyun oynama mutluluğunu sağlamak, ona kendini ifade etme fırsatı sunmak, çocukların ortak oyunlara ve hareket faaliyetlerine katılmalarını sağlamak, diğer çocuklarla beraber hareket etme becerilerinin geliştirilmesini sağlamaktır. Uygulamalar çocuğun ilgileri, gereksinimleri ve öğrenme stilleri üzerine yapılandırılır. Önemli olan çocuğun ne öğrendiği değil öğrenme sürecidir. Anaokulları ve anasınıfları üç temel prensibe dayanır: Her çocuğun kendine özgü bir gelişim düzeni vardır. Çocuklar en iyi, insanlarla ve araçlarla kurdukları deneyim sayesinde öğrenirler. Oyun, çocuğun tüm gelişim alanları için önemlidir. Deney yapma,

deneme, keşfetme, yeniden yapılandırma, konuşma ve dinleme okul öncesi eğitim programlarında sıklıkla kullanılan yöntemlerdir. Bu tür programlar beş yaş grubundaki çocukların gelişimsel durumlarına yakından uyum sağlar (Santrock, 2015; Akt: Günsel, 2011). Türkiye’de uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programı (2013)’nda motor gelişim alanına yönelik kazanım ve göstergeler incelendiğinde beş yaş grubu çocukların temel hareket becerilerini yeterli düzeyde temsil etmediği görülmektedir. Ülkemizde bu konuda yapılan çalışmaların kısıtlı olması, konunun önemini vurgulamak açısından güçlüğü neden olmaktadır (Boz, 2011). Ayrıca bu araştırma, temel hareket becerilerini geliştirmeye yönelik bir oyun temelli eğitim programı hazırlamak, ileride yapılacak değerlendirmeler için ölçütler geliştirmek açısından önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Oyun Temelli Eğitim Programının beş yaş grubu çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

- 1- Deney grubundaki çocukların Motor Performans Testi,
 - ön test,
 - son test,
 - ön test ve son test,
 - puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
- 2- Kontrol grubundaki çocukların Motor Performans Testi,
 - ön test,
 - son test,
 - ön test ve son test,
 - puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde Oyun Temelli Eğitim Programı’nın beş yaş grubu çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada deneysel desenlerden ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Ön test ve son test kontrol gruplu modelde gruplar yansız atama ile oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarında bağımlı değişkenlere ilişkin deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılır (Karasar, 1995).

Çalışma Grubu

Oyun Temelli Eğitim Programı’nın etkisinin sınanması için Malatya il merkezinde iki anaokulunda öğrenim gören beş yaş grubu çocuklar içinden tesadüfen belirlenen 40 çocuk (20 kontrol-20 deney) araştırmaya katılmıştır. Deneysel işlemin gerçekleştirilmesinde iç geçerliliği olumsuz yönde etkileyebilecek faktörleri ortada kaldırmak için benzer geçmişe ve sosyoekonomik düzeye sahip olan çocukların seçilmesi, deney ve kontrol grubunda yer alacak çocukların gruba yansız atanması sırasında oluşacak hataların en aza indirgenmesini sağlamıştır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada çocuklar ile ilgili bazı demografik bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen "Genel Bilgi Formu" ve temel hareket becerilerini ölçmek amacıyla Morris, Atwater, Williams ve Willmore (1980) tarafından geliştirilen ve Sevimay (1986) tarafından Türk çocuklara uyarlanan "Motor Performans Testi" kullanılmıştır.

1-Genel Bilgi Formu

Genel Bilgi Formu, çocukların cinsiyet, kardeş sayısı ve aile tipi ile ilgili soruları içermektedir.

2-Motor Performans Testi

Motor Performans Testi, okul öncesi önem çocuklarının motor performanslarını ölçmek amacıyla Morris, Atwater Williams ve Willmore tarafından 1980 yılında geliştirilmiştir. Sevimay (1986) testin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını üç-altı yaşlarında 205 çocuğun katılımı ile gerçekleştirmiştir. Test, denge, çabukluk, yakalama, durarak uzun atlama, fırlatma ve koşu olmak üzere altı maddeden oluşmaktadır. Bu testin uygulama protokolü aşağıdaki gibidir (Özer ve Özer, 2004):

1-Denge

Amaç: Çocuğun iki ayağı üzerinde dengeyi sağlayarak yürüyebilme süresini saptamaktır.

Araç: Kronometre.

Uygulama: Çalışma odasına alınan çocukların model çocuğu izlemesi sağlanır. 2 m halat üzerinde dengede kalarak mümkün olduğu kadar kısa sürede yürümeleri model çocuk tarafından gösterilir. Çocukların sırasıyla etkinliği gerçekleştirmeleri sağlanır. Her bir çocuğun halat üzerinde dengeyi koruyarak yürüme işlemini 3 defa gerçekleştirmesi sağlanır.

Değerlendirme: Kronometre, çocuk halatın başlangıç kısmına ayağını dokundurduğu an çalıştırılır, halatın üzerinden indiği an durdurulur. 3 etkinlik sonucunda çocuğun denge becerisi kronometre ile ölçülerek ölçüm sonuçlarının ortalaması alınır.

2- Çabukluk

Amaç: Çocuk sırt üstü yatarken dik duruma geçerek 3,05 m'lik mesafeyi koşması, tenis topunu alması ve dönerek eski duruma geçmesi arasındaki süreyi ölçmektir.

Araçlar: Kronometre, renkli bant, tenis topu, tebeşir.

Test Ortamının Hazırlanması: Birer metre uzunluğundaki renkli bant, aralarında 3,05 m mesafe kalacak şekilde birbirine paralel olarak yapıştırılır. Bantlardan birine tenis topu yerleştirilirken diğer bant çocuğun uygun durum alması için kullanılır.

Uygulama: Çalışma odasına alınan çocuktan arkadaşını izlemesi ve sonra aynı hareketi kendisinin de yapacağı söylenir. Model olan çocuk, topa doğru topukları çizgiye gelecek şekilde sırt üstü yatar. "Hazır, başla" komutunu aldıktan sonra doğrularak topa doğru koşar. Topu alıp eski duruma geçer. Çocuktan hareketi mümkün olduğunca çabuk yapması istenir. Bir deneme fırsatı verildikten sonra dört uygulama yaptırılır.

Değerlendirme: "Başla" komutu verildikten sonra kronometre çalıştırılır. Çocuk tenis topunu aldıktan sonra ortadaki çizgiyi geçerken durdurulur: Dört uygulamanın ortalaması performans değeri hesaplanır.

3-Koşu

a.Amaç: Çocuğun 12 m'lik mesafeyi ne kadar hızlı koştuğunu saptamaktır.

b.Araçlar: Kronometre, bant.

c.Uygulama: Çalışma odasına alınan çocukların model çocuğu izlemesi sağlanır. Belirlenen 12 m'lik mesafenin başlangıç ve bitiş kısımları bant yapıştırılarak önceden belirlenir. Çocukların bu mesafeyi koşarak, en kısa sürede almaları sağlanır ve bu işlem 3 defa gerçekleştirilir.

d.Değerlendirme: Kronometre, çocuk başlangıç kısmındaki banda ayağını dokundurduğu an çalıştırılır, bitiş kısmındaki bandın üzerinden indiği an durdurulur. 3 etkinlik sonucunda çocuğun koşma becerisi kronometre ile ölçülerek ölçüm sonuçlarının ortalaması alınır.

4-Yakalama

a.Amaç: Çocuğun havadan atılan topu yakalama yeteneğini ölçmektir.

b.Araçlar: Top, mezro.

c.Uygulama: Çalışma odasına alınan çocukların model çocuğu izlemesi sağlanır. Araştırmacı tarafından çocuğa top atıldığında çocuğun topu yakalarken ne kadar geriye kaçtığı hesaplanır. Her bir çocuğa top 3 defa atılır ve topu 3 defa yakaladıklarında geriye kaçtıkları mesafe ölçülür.

d.Değerlendirme: Topu yakalamadaki her bir geriye kaçma miktarı mezro ile ölçüldükten sonra yakalama becerisinin ölçüm sonuçlarının ortalaması alınır.

5-Durarak Uzun Atlama

a.Amaç: Çocuğun iki ayağını kaldırıp bedenini ileriye doğru hareket ettirerek, ne kadar uzağa atlayabildiğini ölçmektir.

b.Araçlar: Mezro, bant.

c.Uygulama: Çalışma odasında yere sınır çizgisinin belirlenmesi için renkli bant yapıştırılır. Çalışma odasına alınan çocukların model çocuğu izlemesi sağlanır. Çocuğa bacaklarını omuz hizasında açması ve ayak uçlarını bandı geçmeyecek şekilde ayarlaması konusunda yardım edilir. 'Atla' dendiğinde dizlerini bükerek ve kollarını arkaya doğru sallayarak mümkün olduğunca uzağa atlaması ve atladığı yerde hareketsiz kalması istenir. Bu işlem her bir çocuk için üç defa gerçekleştirilir.

d.Değerlendirme: Sınır çizgisine en yakın olan ayak topuğundan sınır çizgisine olan mesafe ölçülür. Üç işlemin sonucundaki mesafelerin ortalaması alınır.

6- Fırlatma

a.Amaç: Çocuğun tenis topunu ne kadar uzağa atabildiğini saptamaktır.

b.Araçlar: Bir adet tenis topu, mezro, tebeşir.

c.Uygulama: Çalışma odasına alınan çocukların model çocuğu izlemesi sağlanır. Topu fırlatma noktasındaki çocuğa kendini hazır hissettiği an topu olabildiğince ileri fırlatması gerektiği söylenir. Topun düştüğü nokta belirlenir, tebeşirle işaretlenir.

d.Değerlendirme: Mezro ile çocuğun tenis topunu fırlattığı her bir mesafe ölçülür ve üç mesafenin ortalaması alınır.

Deney grubundaki çocuklara Oyun Temelli Eğitim Programı uygulanmış; kontrol grubundaki çocuklara ise araştırma süreci olan sekiz haftalık süreç içinde uygulanan, öğretmenin hazırlamış olduğu günlük planlarda yer alan oyun etkinlikleri dışında herhangi bir işlem yapılmamıştır. Bu araştırma kapsamında testin güvenilirliği maddeler

arası iç tutarlılık yöntemi ve test tekrar test yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık yöntemi ile güvenilirlik katsayısı 0,82 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22.0 (Statistics Package For Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama [Ort], standart sapma [SD]) kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verileri değerlendirmek için uygun istatistiksel analizin kullanılması, araştırmanın güvenilirliğini artırır ve sonuçların tutarlı bir şekilde yorumlanmasını sağlar (Çepni, 2007). İstatistiksel sonuçlar elde etmek için araştırmada elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin test edilmesi gerekir. Normallik testlerinde Eğrilik, Diklik, D' Agostino Pearson, Anderson Darling, Ki-kare, Lilliefors, Kolmogorov-Smirnov, Jargue-Bera ve Shapiro-Wilk testleri kullanılabilir. Shapiro-Wilk testi diğer testlerden daha güçlü olarak gözlemlenir. Normal ve normal olmayan dağılımlar birlikte ele alındığında Shapiro-Wilk testi diğer testlere göre en iyi sonucu verir ve örneklem sayısının $7 < n \leq 2000$ ölçütüne uyduğu durumlarda önerilir (Büyüköztürk, 2011; Şencan, 2005). Normal dağılım gösteren niceliksel verilerin iki grup karşılaştırmalarında Bağımsız Gruplar t Testi, Bağımlı Gruplar t Testi ve Mann-Whitney U testi anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır. Anlamlılık $p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Oyun Temelli Eğitim Programı'nın beş yaş grubu çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular tablolarla sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Deney ve kontrol grubunun demografik özelliklerine ilişkin dağılımı

		Toplam	Deney	Kontrol
		(n=40)	Grubu (n=20)	Grubu (n=20)
		n (%)	n (%)	n (%)
Cinsiyet	Kız	24 (60,0)	13 (65,0)	11(55,0)
	Erkek	16 (40,0)	7 (35,0)	9 (45,0)
Kardeş Sayısı	Bir	22 (55,0)	10 (50,0)	12 (60,0)
	İki	10 (25,0)	7 (35,0)	3 (15,0)
	Üç ve Üstü	8 (20,0)	3 (15,0)	5 (25,0)
Aile Tipi	Çekirdek Aile	34 (85,0)	16 (80,0)	18 (90,0)
	Geniş Aile	6 (15,0)	4 (20,1)	2 (10,0)

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan çocukların %60'ının (n=24) kız, %40'ının (n=16) erkek olduğu görülmektedir. Çocukların %55'i (n=22) bir, %25'i (n=10) iki, %20'si (n=8) üç veya daha fazla kardeşe sahiptir. Araştırmaya katılan çocukların %85'i (n=34) çekirdek aileye, %15'i (n=6) geniş aileye sahiptir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Denge Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

	Deney	Kontrol	T	p
--	-------	---------	---	---

		Grubu	Grubu	est		
		Ort±SD	Ort±SD	değeri		
Motor Performans Testi Puanı	Ön test	8.73±5.88	7.11±1.68	0.001	t:	14 0.0
	Son test	10.15±7.22	7.34±1.95	8.361	t:	01** 0.0
	Erişim	8.12±3.15	5.32±2.06	-4.378	Z	03 0.0

**p<0.01

Tablo 2 incelendiğinde gruplara göre denge becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (p=0.014; p>0.01). Bu sonuca göre eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol grubundaki çocukların ön test denge becerisi yönünden benzer özelliklere sahip olduğu, grupların homojen olduğu söylenebilir. Deney grubundaki çocukların denge becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.001; p<0.01). Deney grubundaki değişim, kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir. Bu sonuç, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın çocukların denge becerisini artırması ile açıklanabilir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Çabukluk Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		Deney	Kontrol	T		
		Grubu	Grubu	est		
		Ort±SD	Ort±SD	değeri	p	
Motor Performans Testi Puanı	Ön test	7.23±.57	6.57±1.65	0.001	t:	.002**
	Son test	8.73±.48	6.88±1.65	8.361	t:	.001**
	Erişi	8.23±2.03	6.84±1.09	-3.462	Z	0.152

**p<0.01

Tablo 3 incelendiğinde gruplara göre çabukluk becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p=0.02; p<0.01). Deney grubundaki çocukların çabukluk becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.001; p<0.01). Deney grubundaki değişim, kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir. Bu sonuca göre Oyun Temelli Eğitim Programı'nın çocukların çabukluk becerisini artırdığı söylenebilir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Koşu Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		Deney	Kontrol	T		
		Grubu	Grubu	est		
		Ort±SD	Ort±SD	değeri	p	
Motor Performans Testi	Ön test	7.53±1.65	7.76±1,60	0.001	t	.016
	Son test	8.53±1.58	8.11±2,77	8.361	t:	.001**
	Erişi	6.18±2.63	4.42±1.72		Z	0.163

Puanı	-5.054
**p<0.01	

Tablo 4 incelendiğinde gruplara göre koşu becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p=0.016$; $p>0.01$). Bu sonuca göre eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol grubundaki çocukların ön test koşu becerisi yönünden benzer özelliklere sahip olduğu, grupların homojen olduğu söylenebilir. Deney grubundaki çocukların koşu becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.001$; $p<0.01$). Deney grubundaki değişim, kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir. Bu sonuç, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın çocukların koşu becerisini artırması ile açıklanabilir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Yakalama Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		Deney	Kontrol	<i>T</i>	<i>p</i>
		Grubu	Grubu		
		Ort±SD	Ort±SD	est	
Motor Performans Testi	Ön test	17.15±4.92	17.73±4.22	0.001	<i>t</i> : .714
	Son test	18.00±4.93	17.53±4.25	8.361	<i>t</i> : .004**
	Erişi	7.34±2.16	6.42±2.02	-4.286	<i>Z</i> 0.016
	Puanı				

**p<0.01

Tablo 5 incelendiğinde gruplara göre yakalama becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p=0.714$; $p>0.01$). Bu sonuca göre eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol grubundaki çocukların ön test yakalama becerisi yönünden benzer özelliklere sahip olduğu, grupların homojen olduğu söylenebilir. Deney grubundaki çocukların yakalama becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.004$; $p<0.01$). Deney grubundaki değişim, kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir. Bu sonuç, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın çocukların yakalama becerisini artırması ile açıklanabilir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Durarak Uzun Atlama Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		Deney	Kontrol	<i>T</i>	<i>p</i>
		Grubu	Grubu		
		Ort±SD	Ort±SD	est	
Motor Performans Testi	Ön test	17.61±5.42	13.42±8.93	0.001	<i>t</i> : .459
	Son test	19.03±4.79	18.92±6.67	8.361	<i>t</i> : .226
	Erişi	9.17±4.06	6.32±3.22	3.017	<i>Z</i> 0.014
	Puanı				

**p<0.01

Tablo 6 incelendiğinde gruplara göre durarak uzun atlama becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p=0.459$; $p>0.01$). Bu sonuca göre eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol grubundaki çocukların ön test durarak uzun atlama becerisi yönünden benzer özelliklere sahip olduğu, grupların homojen olduğu söylenebilir. Deney grubundaki çocukların durarak uzun atlama becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p=0.226$; $p>0.01$).

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubunda Motor Performans Testi Fırlatma Alt Boyutuna İlişkin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

		Deney	Kontrol	<i>T</i>	<i>p</i>
		Grubu	Grubu		
		Ort±SD	Ort±SD	<i>est</i>	
Motor Performans Testi	Ön test	17.38±5.10	16.53±3.82	<i>t:</i> .125	
	Son test	19.42±5.24	17.58±3.45	<i>t:</i> .010	
	Erişi	8.17±2.16	6.42±2.18	<i>Z</i> 0.023	
	Puanı			<i>:-3.105</i>	

**p<0.01

Tablo 7 incelendiğinde gruplara göre fırlatma becerisi ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p=0.125$; $p>0.01$). Bu sonuca göre eğitim programı uygulanmadan önce deney ve kontrol grubundaki çocukların ön test fırlatma becerisi yönünden benzer özelliklere sahip olduğu, grupların homojen olduğu söylenebilir. Deney grubundaki çocukların fırlatma becerisi son test puan ortalamasının kontrol grubundan yüksek olması istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p=0.010$; $p>0.01$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın beş yaş grubu çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 20 kontrol ve 20 deney grubunda olmak üzere toplam 40 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde, Oyun Temelli Eğitim Programı'nın beş yaş grubundaki çocukların denge, çabukluk, koşu ve yakalama becerileri üzerinde etkili olduğu; ancak durarak uzun atlama ve fırlatma becerilerine katkı sağlayamadığı görülmüştür.

Yapılan birçok araştırmada (Boz, 2011; Clark, 1994; Altıncök, 2006; Valentili ve Rudisil, 2000; Goodway ve Branta, 2003; Özbar, 2007) harekete yönelik eğitim programlarının çocukların temel hareket becerilerini olumlu etkilediği görülmüştür. Block ve Davis (1996), temel hareket becerilerinin gelişiminde eğitimin önemini vurgular. Boz (2011)'un yaptığı araştırmada 5-6 yaş grubu çocuklara temel hareket eğitimi programı uygulanmış ve programın deney ve kontrol grubundaki çocuklarda denge becerisi açısından fark oluşturduğu saptanmıştır. Goodway ve Branta (2003), araştırmalarında motor beceri programı uygulanan okul öncesi dönem çocuklarının

koşu becerilerinde ilerleme sağladığını ortaya koymuşlardır. Dursun (2004), yaptığı araştırmada beden eğitimi uygulamalarının çocukların denge, çabukluk, koşu ve yakalama becerilerinde deney grubu lehine anlamlı farklılık oluşturduğunu saptamıştır. Özdenk (2007)'in yaptığı araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların motor gelişimlerine oyun etkinliklerinin etkisi araştırılmış ve oyunların deney grubundaki çocukların denge, yakalama ve koşu becerilerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Gül (2012), oyun ve hareket temelli büyük kas beceri eğitim programının dört-beş yaş grubundaki çocukların temel hareket becerilerine etkisini incelemiş ve program sonrasında temel hareket becerileri bakımından deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Özbar (2007), dört-altı yaş grubundaki çocukların motor becerilerine hareket eğitiminin etkisini incelemiş ve denge, çabukluk, yakalama becerilerinde deney grubu lehine anlamlı farklılığın olduğunu saptamıştır. Kontrol grubunun ortalama puanlarının artmasında zengin uyarıcıların varlığı ve hareket etkinliklerinin çok olması (Clark, 1994), yaşla birlikte temel hareket becerilerinde ilerleme kaydedilmesi (Özer ve Özer, 2004) önemli rol oynamış olabilir. Durarak uzun atlama ve fırlatma becerilerine eğitim programının etki etmemesinde programda bu becerilere yönelik etkinliklerin çocukları motive etmemesi, eğlenerek katılmalarını sağlamaması, uygun etkinlik, materyal, yöntem seçilmemesi (Gagen ve Getchell, 2006), etkinliklerin çocukların gereksinimlerini karşılamaması etkili olabilir. Cooley, Oakman, McNaughton ve Ryska (1997) yaptıkları araştırmada çocuklara verilen beden eğitiminin temel hareket becerilerine etki etmediğini belirlemişlerdir. Bu bulgular, oyun temelli eğitim programının durarak uzun atlama ve fırlatma becerilerine katkı sağlamadığı bulgusu ile örtüşmektedir. Araştırma sonuçları doğrultusunda, programda belirlenen oyun etkinlikleri çocuklarla daha uzun süre gerçekleştirilebilir. Çocukların temel hareket becerilerinin gelişimini desteklemek için okul yöneticileri ve öğretmenler çocuklara güvenli ve uygun fiziksel ortamların sağlanmasına özen göstermelidir. Oyun Temelli Eğitim Programı'nın çocukların diğer gelişim alanlarına etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- ALTINKÖK, Mustafa (2006), *Temel Motor Hareketlerin Geliştirilmesini İçeren Özel Beden Eğitimi Program Tasarısının 5-6 Yaş Çocukların Temel Motor Hareketlerin Gelişimine Etkisinin Araştırılması*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- ARAL, Neriman. (2001), ***Okul Öncesi Eğitiminde Oyun***. İstanbul: Ya Pa Ofset.
- AYDIN, Betül (2005), ***Çocuk ve Ergen Psikolojisi***. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- BLOCK, M. E. ve T. D. DAVIS, (1996), An Activity Based Approach To Physical Education For Preschool Children With Disabilities. ***Adapted Physical Activity Quarterly***. 13, 230-246.
- BOZ, Menekşe (2011), *5-6 Yaş Grubu Çocuklara Uygulanan Temel Hareket Eğitim Programının Hareket Becerilerinin Gelişimine Etkisi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2011), ***Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı***. Ankara: Pegem Akademi.
- CLARK, J. E. (1994), ***Motor Development***. V. S. RAMACHANDRAN (Ed). *Encyclopedia Of Human Behavior*. San Diego: Academic Press.

- COOLEY, D., R. OAKMAN, L. MCNAUGHTON ve T. RYSKA, (1997), Fundamental Movement Patterns İn Tasmanian Primary School Children. **Perceptual And Motor Skills**. 84, 307-316.
- ÇEPNİ, Salih (2007), **Araştırma ve proje çalışmalarına giriş**. Trabzon: Celepler.
- DURŞUN, M. Zeki (2004), **Temel Becerileri İçeren Özel Beden Eğitimi Program Tasarısının Okulöncesi 6 Yaş Çocukların Motor Beceri Erişileri Üzerine Etkisi**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- GAGEN, M. L. and N. GETCHELL (2006), Using "Constraints" To Design Developmentally Appropriate Movement Activities For Early Childhood Education. *Early Childhood Education Journal*, Vol: 34., No, 3.
- GALLAHUE, D. L. ve J. OZMUN (2014), **Motor Gelişimi Anlamak**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- GOODWAY, J. D. and C. F. BRANTA (2003), Influence Of A Motor Skill Intervention On Fundamental Motor Skill Development Of Disadvantaged Preschool Children. *Research Quarterly For Exercise And Sport*. 74(1): 36-46.
- GÜL, Özgür (2012), **Oyun ve Hareket Temelli Büyük Kas Beceri Eğitim Programlarının 4-5 Yaş Çocukların Büyük Kas Becerilerine Etkisinin Karşılaştırılması**. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.
- GÜNSEL, Ana Maria (2011), **Okul Öncesinde Beden Eğitimi Uygulamaları**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KARASAR, Niyazi (1995), **Bilimsel araştırma yöntemi**. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- ÖZBAR, Nurper (2007), **Hareket Eğitimi Programının 4-6 Yaş Grubu Çocuklarda Motor Beceri ve Vücut Kompozisyonu Üzerine Etkisinin İncelenmesi**. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- ÖZDENK, Çağrı (2007), **6 Yaş Grubu Öğrencilerinin Psikomotor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri ve Önemi**. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- ÖZER, D. S. ve K. ÖZER (2012), **Çocuklarda motor gelişim**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- ÖZER, D. S. ve K. ÖZER (2004), **Çocuklarda Motor Gelişim**, Ankara, Nobel Yayıncılık.
- ÖZER, D. S. ve K. ÖZER (2002), **Çocuklarda Motor Gelişim**. Ankara, Nobel Yayıncılık.
- SANTROCK, John W. (2015), **Yaşam Boyu Gelişim: Gelişim psikolojisi**, (Çev. G. Yüksel), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- SEVİMAY, Dilara (1986), **Okul Öncesi Çağı Çocuklarının Motor Performanslarının İncelenmesi**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ŞAHİN, Mehmet. (2010). **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- ŞENCAN, H. (2005). **Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik Ve Geçerlik**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- VALENTINI, N.C. and Rudisill, M.E. (2000), **Mastery Motivational Climate Motor Skill Intervention: Replication And Follow-Up**. *Research Quarterly For Exercise And Sport*. V71 İ1 Pa-60.